

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์มีความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ เป็นไปตามการปรับตัวของมนุษย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ พืชพันธุ์ธรรมชาติ เป็นตัวกำหนดความเป็นอยู่ และเป็นพื้นฐานต่อแนวคิด ความเชื่อและวัฒนธรรม เกิดเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นของตน แต่ละชนชาติย่อมมีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติ มีการสืบทอดมาแต่โบราณ

ชุมชนบางหลวงเป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครปฐม ด้วยสถาปัตยกรรมโบราณ ที่ชื่อว่า “บ้านเก่า เหล่าเต็งไม้” มานานนับร้อยปี ในปัจจุบันคนในชุมชนมีการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย พึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลกันแบบเครือญาติ แบบครอบครัว จึงทำให้คนในชุมชนมีความสามัคคีกัน จุดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรมที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมีหลายอย่าง เช่น โรงหนัง โรงสุบผืนห้องแถวไม้ ส่วนจุดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่ชุมชนภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง คือ คนตรีจีน คนตรีจีนชุมชนบางหลวงเป็นศิลปะชาวจีนมาตั้งแต่โบราณและยังสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ พบปะเพื่อนฝูง ฯลฯ และใช้ในการประกอบพิธีกรรมของคนจีนในชุมชน เช่น งานตรุษจีน งานวันแห่เจ้าแม่ทับทิม งานศิษย์เก่าโรงเรียนเจ็ย่นหัว ฯลฯ ปัจจุบันต้องยอมรับว่าอิทธิพลทางตะวันตก ความเจริญทางเทคโนโลยีและสภาพทางสังคมเปลี่ยนไป ทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมนั้นเริ่มสูญหายไป บางอย่างเป็นเพียงความทรงจำที่เคยมีมาในอดีต และบางอย่างกำลังจะกลายเป็นความทรงจำ ปัญหาที่ชุมชนต้องการแก้ไข คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถสืบทอดศิลปะคนตรีจีนวงคนตรี “รวมมิตร บางหลวง” ซึ่งมีมาแต่เดิมกำลังจะสูญสิ้นไปพร้อมกับผู้เฒ่าผู้แก่ที่เป็นนักคนตรีสูงอายุ ให้คงอยู่คู่ชุมชนบางหลวงบนพื้นฐานของความตระหนักในคุณค่า และพร้อมที่จะอนุรักษ์ของคนรุ่นหลัง

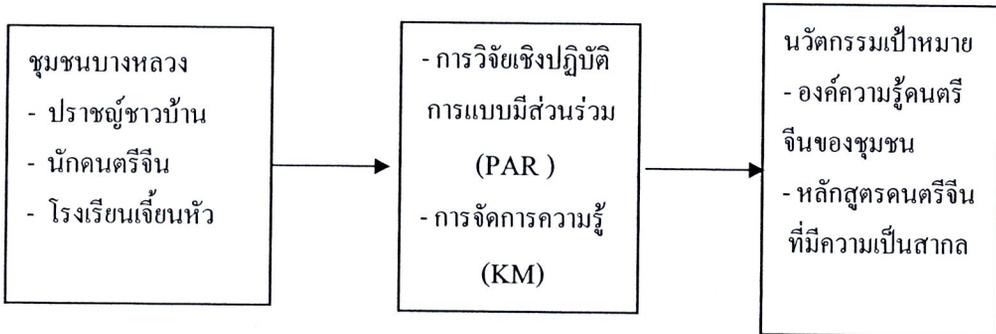
ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาปัญหาดังกล่าวโดยร่วมมือกับชุมชนเพื่อหาวิธีการและสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับฟื้นฟูคนตรีของชุมชนแห่งนี้ให้เป็นที่ชื่นชม มีคุณค่าต่อคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

1.2 วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับคนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

1.2.2 เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และหลักสูตรคนตรีจีนชุมชนบางหลวงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล

1.3 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ได้หลักสูตรดนตรีจีนที่มีความเป็นสากลสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเจียนหัว
- 1.4.2 สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ใน โรงเรียนเจียนหัว โรงเรียนอื่นๆ ในชุมชน ผู้ที่สนใจ และภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- 1.4.3 ผู้มาเยือนและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความประทับใจและรู้คุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีจีนของชุมชน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการจัดการความรู้ร่วมกับประชาชนท้องถิ่น นักดนตรีจีนท้องถิ่น ครูและนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเจียนหัว และสมาชิกชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย – จีน ตำบลบางหลวงแล้วนำผลที่ได้มาสร้างหลักสูตรดนตรีจีนที่มีความเป็นสากล สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชาชนชาวบ้าน หมายถึง บุคคลที่มีความรอบรู้ ในหลักการ ข้อคิดที่เกี่ยวข้องกับดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

นักดนตรีจีน หมายถึง คนในชุมชนบางหลวงที่มีความสามารถในการเล่นดนตรีจีน

หลักสูตรดนตรีจีน หมายถึง การกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การจัดหลักสูตร การจัดเวลาเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาดนตรีจีน